

Ten geleide

Vraag jongeren naar hun ideale baan en ze schetsen het volgende: afwisselend werk, scholing- en door-groeimogelijkheden, een collegiale sfeer en ruimte voor autonomie. Opvallend genoeg is de zekerheid van een (vaste) baan voor hen minder belangrijk. Een deel heeft zelfs niet de wens een baan te vinden, maar start liever als zelfstandige. De werkperceptie van jongeren die uit verschillende enquêtes naar voren komt, ligt in lijn met het streven naar werkzekerheid dat de laatste jaren gehoor vindt in wetenschap en politiek. Dit streven heeft als grondgedachte dat niet een baan, maar het vertrouwen steeds werk te kunnen vinden, de beste garantie is voor een sterke positie op de arbeidsmarkt.

Dat wat jongeren omschrijven als hun ideale werksituatie sluit goed aan bij wat

ik zelf al vroeg ambieerde. Ik wilde journalist worden en werkte tijdens mijn studie bij NRC Handelsblad. De afwisseling sprak mij aan. Van de hectiek rondom een deadline tot de relatieve rust daarna, een werkdag was nooit hetzelfde. Flexibiliteit was belangrijk voor mijn inzet en was ook een aspect van mijn arbeidsverhouding. Ik was, zoals veel journalisten, freelancer.

De Nederlandse arbeidsmarkt wordt steeds meer gekenmerkt door dit type arbeidsverhoudingen. Sommige mensen zijn freelancer of zzp'er, anderen hebben een flexibel of tijdelijk contract. Ook in de organisatie van het werk is flexibiliteit vanzelfsprekender geworden. Zo doet Het Nieuwe Werken vaker zijn intrede binnen arbeidsorganisaties, evenals functieroulatie en projectmatig werken.

Gegeven de (sociaal-)economische dynamiek is de uitdaging de arbeidsmarkt verder te ontwikkelen richting een adaptieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt die, onder alle omstandigheden, de beste allocatie van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt tot stand brengt. Daarbij hoort een adequaat scholingsbeleid. Wanneer de economie minder voorspelbaar wordt, biedt brede inzetbaarheid, binnen of buiten de huidige functie, een goede

WIEBE DRAIJER

Voorzitter van de Sociaal-Economische Raad

kans op werk. Werk dat ten alle tijden decent is en aan de eisen van veiligheid en gezondheid voldoet.

Over de transitie van baan- naar werkzekerheid moeten we echter niet te gemakkelijk denken. Mensen blijven zoeken naar zekerheden. Dat geldt des te sterker in perioden waarin het werk niet voor het oprapen ligt. Ook de geënquêteerde jongeren blijken op den duur te zoeken naar zekerheden, zoals die van een vaste baan. Werkzekerheid lijkt nog niet in alle gevallen een volwaardig alternatief voor baan-zekerheid. Interessant is na te gaan wat daarvoor de redenen zijn. Speelt het arbeidsmarktbeleid een rol? Sluiten, zoals sommige deskundigen beweren, de huidige arbeidsmarktinstellingen onvoldoende aan bij de maatschappelijke ontwikkelingen? Of zijn er oorzaken

buiten de arbeidsmarkt? Dit is niet ondenkbaar. De wens tot behoud van een baan hangt samen met de zekerheid die men daarmee kan verwerven op andere terreinen, waaronder de woningmarkt.

Het versterken van de werkzekerheid betreft echter niet alleen beleid en instituties. Ook de mindset van werknemers en werkgevers ten aanzien van werk en zekerheid zal sterker moeten aansluiten bij de richting waarin de arbeidsmarkt zich beweegt. De ambitie is dat de jongeren die nu de arbeidsmarkt betreden naar hun ideeën van wat goed en zeker werk kunnen (blijven) handelen. Deze attitudeverandering vraagt om een zorgvuldige benadering, omdat het streven naar zekerheid van de ene groep niet altijd zal aansluiten bij dat van andere groepen.

Dit ESB-dossier met als thema werkzekerheid is zeer lezenswaardig. Het geeft inzicht in de stand van zaken op het gebied van flexibiliteit en werkzekerheid en levert een waardevolle bijdrage aan de beleidsdiscussie. Meerdere auteurs doen suggesties om werkzekerheid te versterken. De realisatie daarvan in de praktijk is geen gemakkelijke, zoals ik hiervoor heb geschetst. Een complexe opgave, maar ook een kansrijke uitdaging.